

NBP

Narodowy Bank Polski

Grudzień 2013 r.

Informacja o kartach płatniczych III kwartał 2013 r.

Grudzień 2013 r.

Informacja o kartach płatniczych III kwartał 2013 r.

Spis treści

---

1. Streszczenie	1
2. Liczba kart płatniczych	3
2.1. Ogólna liczba kart	3
2.2. Karty płatnicze w podziale na rodzaje według systemów kartowych	3
2.3. Karty płatnicze w podziale na rodzaje według sposobu rozliczania transakcji	4
2.4. Karty płatnicze w podziale na rodzaje według technologii zapisu danych	8
2.5. Karty płatnicze zbliżeniowe	11
3. Transakcje z wykorzystaniem kart płatniczych	14
3.1. Liczba transakcji	14
3.2. Wartość transakcji	16
3.3. Transakcje bezgotówkowe	17
4. Infrastruktura rynku kart płatniczych	22
4.1. Bankomaty	22
4.2. Akceptanci	24
4.3. Punkty handlowo-usługowe	24
4.4. Urządzenia akceptujące elektroniczne instrumenty płatnicze	25
4.5. Punkty oferujące usługę <i>cash back</i>	26
Załącznik 1	28
Załącznik 2	29
Załącznik 3	30
Załącznik 4	31
Załącznik 5	32
Załącznik 6	33
Załącznik 7	34
Spis wykresów	35

---

1. Streszczenie

Na koniec III kwartału 2013 r. znajdowało się na rynku polskim 34,9 mln kart płatniczych, to jest o 495 tys. kart więcej niż w czerwcu br. (wzrost o 1,4%). Podobnie, jak w poprzednich kwartałach, odnotowano wzrost liczby kart debetowych. Na koniec września 2013 r. łączna liczba kart debetowych wyniosła 28,3 mln szt. W III kwartale 2013 r. karty debetowe stanowiły 81,1% całości rynku kart i ich liczba zwiększyła się o 533 mln szt. czyli o 1,9%.

Odnotowano nieznaczny spadek liczby kart kredytowych. Na koniec września 2013 r. łączna liczba kart kredytowych wyniosła 6,3 mln szt. W okresie ostatniego kwartału liczba kart kredytowych zmniejszyła się o 33 tys. sztuk, co oznacza spadek o 0,5%.

W III kwartale 2013 r. odnotowano, w porównaniu do poprzedniego kwartału, znaczne wzrosty zarówno liczby, jak i wartości transakcji przeprowadzonych przy użyciu kart płatniczych. W III kwartale 2013 r. przeprowadzono przy użyciu kart płatniczych 580,6 mln transakcji (gotówkowych oraz bezgotówkowych), co w porównaniu do poprzedniego kwartału, stanowiło wzrost o 21,3 mln transakcji, czyli o 3,8%. W III kwartale 2013 r. przy użyciu kart dokonano transakcji na łączną kwotę 113,7 mld zł, co w porównaniu do poprzedniego kwartału stanowiło wzrost o 5,4%.

W III kwartale 2013 r. pojedyncza transakcja dokonana przy użyciu karty płatniczej wynosiła ok. 196 zł czyli o 3 zł więcej niż w poprzednim kwartale. Pojedyncza karta płatnicza posłużyła do realizacji średnio 16,6 transakcji zarówno gotówkowych, jak i bezgotówkowych (w poprzednim kwartale wskaźnik ten był niższy, tj. 16,3). Pojedyncza karta płatnicza posłużyła w III kwartale 2013 r. do realizacji transakcji na łączną kwotę 3.257 zł (w poprzednim kwartale 3.135 zł).

Według danych z banków, w III kwartale 2013 r. przy użyciu kart przeprowadzono 377 mln transakcji bezgotówkowych na łączną kwotę 34,7 mld zł, co w porównaniu do poprzedniego kwartału stanowiło odpowiednio wzrost o 5,5% i 5,9%. Udział transakcji bezgotówkowych w ogólnej liczbie transakcji wyniósł 64,9% czyli w stosunku do poprzedniego kwartału (w którym wynosił 63,9%) wzrósł o 1 punkt procentowy. Udział transakcji bezgotówkowych w ogólnej wartości transakcji kartowych wyniósł 30,5% czyli w stosunku do poprzedniego kwartału (w którym wynosił 30,3%) zwiększył się o 0,2 punktu procentowego. Karta płatnicza została wykorzystana do realizacji płatności bezgotówkowych średnio ok. 11 razy w przeciągu ostatniego kwartału a pojedyncza płatność bezgotówkowa wynosiła 92 zł - obydwa te wskaźniki pozostały na poziomie z II kwartału br. Karta płatnicza została wykorzystana w okresie III kwartału 2013 r. do realizacji płatności bezgotówkowych średnio na łączną kwotę 993 zł (gdy w II kwartale br. wynosiła 951 zł).

Liczba działających na polskim rynku akceptantów zwiększyła się o 3 tys. do poziomu 136,1 tys. (w II kwartale br. było 133,2 tys. podmiotów). Nastąpił także wzrost liczby punktów handlowo-usługowych, które są przystosowane do użycia elektronicznych instrumentów płatniczych. Na koniec września 2013 r. było ich 253,4 tys. czyli o 2,8 tys. więcej niż w czerwcu br. (250,5 tys). Na koniec września 2013 r. liczba dostępnych na rynku urządzeń akceptujących elektroniczne instrumenty płatnicze wynosiła 310,5 tys. Z danych uzyskiwanych od agentów rozliczeniowych wynika, że w III kwartale 2013 r. zarejestrowano 365 mln transakcji na łączną kwotę 33,6 mld zł, co w porównaniu do poprzedniego kwartału stawiło wzrost o odpowiednio 3,4% i 9,9%.

W III kwartale br. nastąpił spadek w porównaniu do poprzedniego kwartału, liczby oraz wartości transakcji dokonanych w Internecie z wykorzystaniem karty płatniczej. Liczba transakcji wynosiła 1,9 mln transakcji czyli o 105 tys. transakcji mniej niż w II kwartale br. Wartość transakcji zarejestrowanych w ciągu kwartału wyniosła 447 mln zł czyli mniej o 17,6 mln zł niż w poprzednim kwartale.

Na koniec września 2013 r. sieć bankomatów dostępnych na terenie naszego kraju obejmowała 18.795 bankomatów czyli o 36 sztuk więcej niż w czerwcu 2013 r. Na przestrzeni III kwartału 2013 r. w bankomatach przeprowadzono 214 mln operacji, co w porównaniu do poprzedniego kwartału stanowiło wzrost o 7,8%. Średnio dziennie dokonywano w jednym bankomacie na terenie kraju 124 transakcji (w poprzednim kwartale 117). Natomiast wartość przeprowadzonych transakcji wyniosła 78,3 mld zł, czyli o 4 mld zł więcej niż w poprzednim kwartale, co stanowiło wzrost o 5,3%.

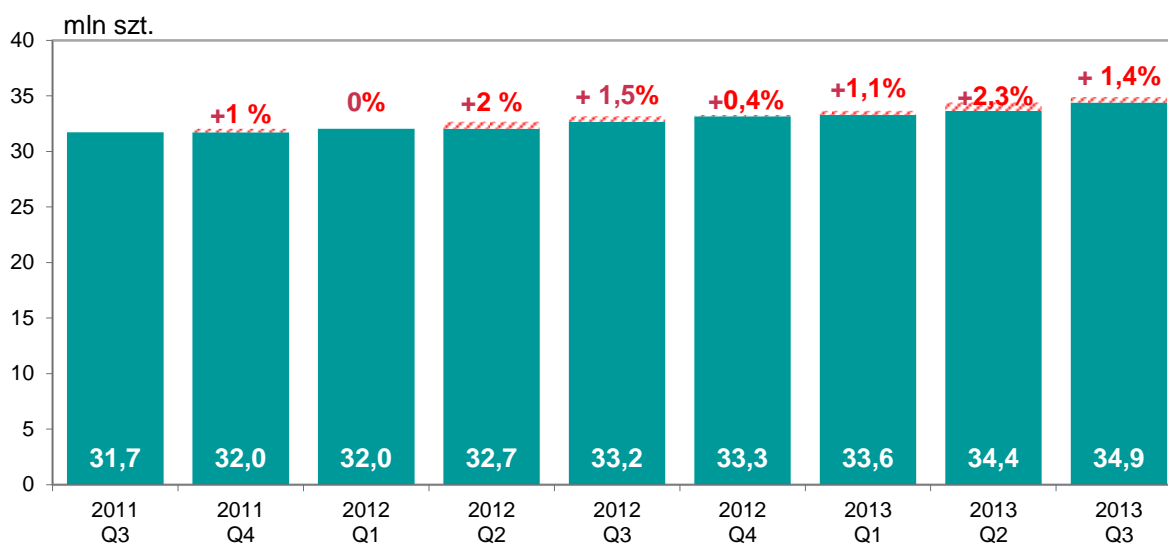
W III kwartale 2013 r. dokonano 863 tys. transakcji *cash back*. W porównaniu do kwartału poprzedniego, oznacza to wzrost o 3,1% Natomiast wartość przeprowadzonych transakcji *cash back* wyniosła 99 mln zł i w porównaniu do poprzedniego kwartału wzrosła o 2,2%.

2. Liczba kart płatniczych

2.1. Ogólna liczba kart

Według stanu na koniec września 2013 r., na polskim rynku znajdowało się w obiegu 34,9 mln kart płatniczych, to jest o 495 tys. kart więcej niż w czerwcu br., co stanowiło wzrost o 1,4% (wykres nr 1). W okresie ostatniego roku, porównując kolejne kwartały odnotowano wzrost liczby kart płatniczych. Oznacza to, że trend spadkowy obserwowany od początku 2010 do 2012 roku uległ zahamowaniu.

Wykres 1. Liczba kart płatniczych (w mln szt.) w Polsce na koniec kolejnych kwartałów od III kwartału 2011 r.

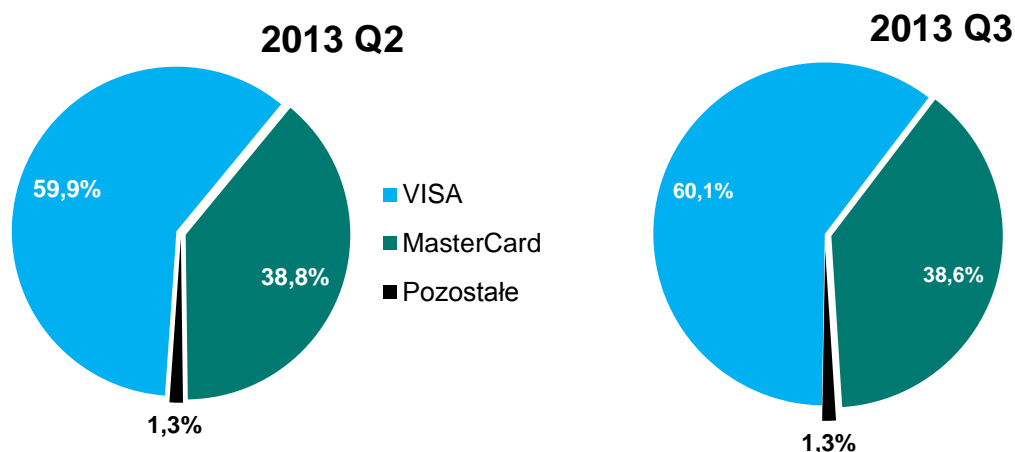

2.2. Karty płatnicze w podziale na rodzaje według systemów kartowych

Pozycję dominującą na rynku polskim, jeśli chodzi o organizacje płatnicze, nadal utrzymuje organizacja VISA, do której należy 60,1% wydanych w Polsce kart płatniczych, natomiast drugie miejsce – z 38,6 % udziałem w rynku – zajmuje organizacja MasterCard, co zaprezentowano na wykresie nr 2. W stosunku do poprzedniego kwartału odnotowano spadek udziału MasterCard o 0,2 punktu procentowego oraz wzrost udziału VISA o 0,2 punktu procentowego. Na przestrzeni III kwartału 2013 r. nie uległ zmianie udział pozostałych kart i pozostał na poziomie 1,3%, w tym głównie kart własnych banków wydawanych we współpracy z sieciami handlowymi.

Wykres 2. Struktura wydanych kart według poszczególnych systemów kartowych - stan na koniec II oraz III kwartału 2013 r.

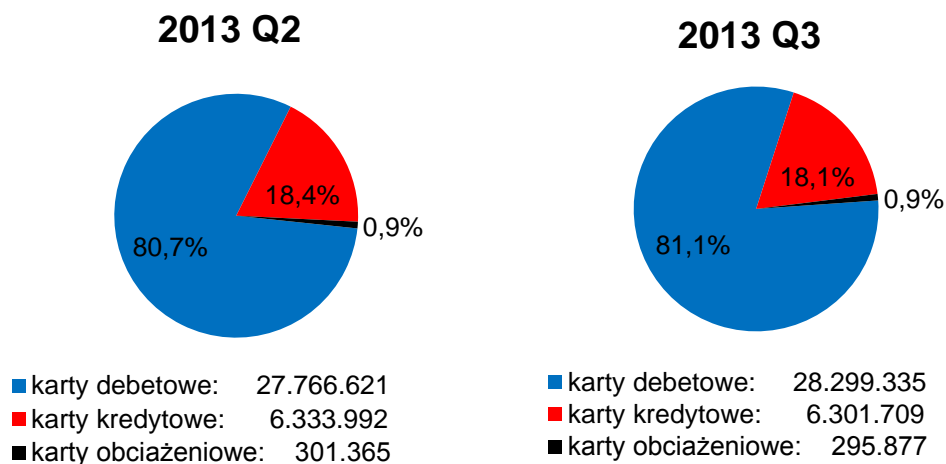

2.3. Karty płatnicze w podziale na rodzaje według sposobu rozliczania transakcji

Strukturę wydanych kart w podziale na karty debetowe, kredytowe i obciążeniowe na koniec II oraz III kwartału 2013 r. przedstawiono na wykresie nr 3. Podobnie jak we wcześniejszych okresach, spośród wydanych kart największy udział miały karty debetowe (81,1%), natomiast na drugiej pozycji znalazły się karty kredytowe (18,1%). Karty obciążeniowe w analizowanym okresie stanowiły - podobnie jak w poprzednim kwartale - jedynie 0,9% udziału w rynku. Liczba kart debetowych w III kwartale 2013 r. wzrosła i tym samym powiększyły one swój udział w rynku o 0,4 punktu procentowego. Natomiast udział kart kredytowych w stosunku do poprzedniego kwartału zmniejszył się o 0,3 punktu procentowego.

Wykres 3. Struktura wydanych kart w podziale na karty debetowe, kredytowe i obciążeniowe - stan na koniec II oraz III kwartału 2013 r.

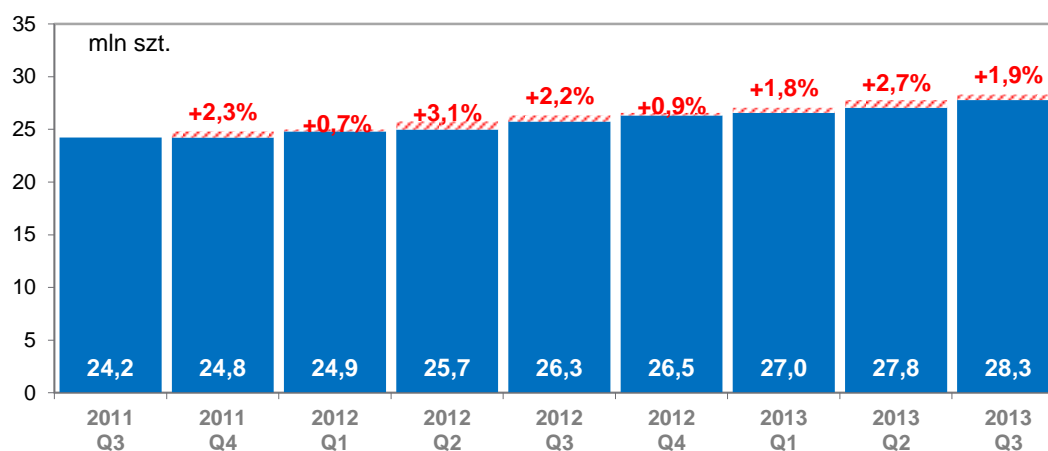

2.3.1. Karty debetowe

Karty debetowe charakteryzują się tym, iż umożliwiają dokonywanie zakupów lub wypłatę gotówki tylko do wysokości środków zgromadzonych na rachunku bankowym. Transakcje wykonywane przy użyciu kart debetowych (z wyjątkiem transakcji realizowanych z wykorzystaniem funkcji zbliżeniowej w trybie off-line) są autoryzowane, tzn. że przy każdym użyciu karty weryfikowana jest karta płatnicza i posiadacz karty (np. przez podanie kodu PIN) oraz dostępność środków zgromadzonych na rachunku bankowym. Karty debetowe są wydawane przez większość banków standardowo w pakiecie do każdego otwieranego rachunku oszczędnościowo-rozliczeniowego.

Na przestrzeni ostatnich kwartałów można zaobserwować stałą tendencję wzrostową w zakresie liczby kart debetowych (wykres nr 4). W III kwartale 2013 r. liczba kart debetowych osiągnęła łączną wielkość 28,3 mln szt., czyli powiększyła się o 523 tys., co oznacza w porównaniu do kwartału poprzedniego wzrost o 1,9%. W porównaniu do poprzedniego kwartału zwiększył się także udział kart debetowych w rynku kart płatniczych z 80,7% do 81,1%, czyli o 0,4 punktu procentowego (wykres nr 3).

Wykres 4. Liczba kart debetowych na koniec kolejnych kwartałów od III kwartału 2011 r.

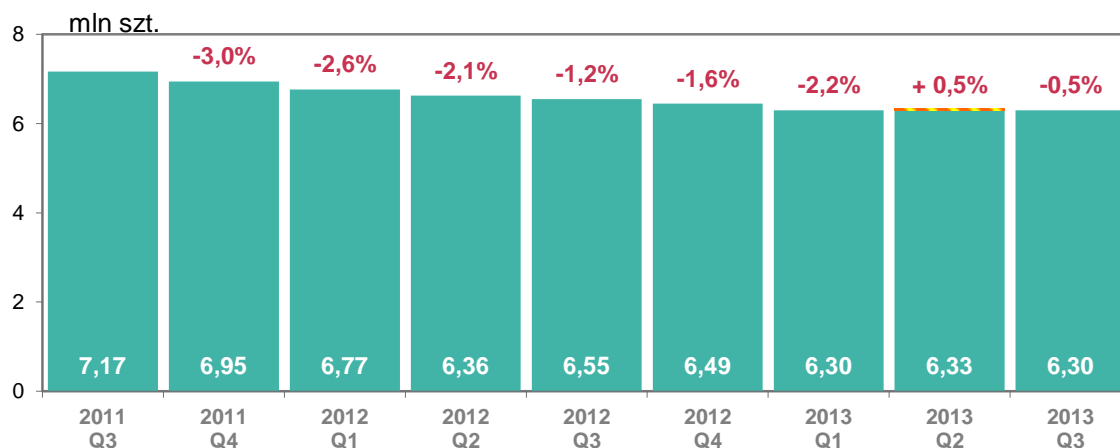

2.3.2. Karty kredytowe

Drugie pod względem liczebności są karty kredytowe. Są to karty umożliwiające posiadaczowi skorzystanie z oferowanego przez bank limitu kredytowego. Zazwyczaj banki wyznaczają tzw. okres bezodsetkowy, w którym klient może dokonywać płatności korzystając z nieoprocentowanego kredytu. Na okres bezodsetkowy składa się miesięczny okres rozliczeniowy (28-31 dni) i okres na spłatę zadłużenia bez odsetek (około 20-25 dni, w zależności od banku i rodzaju karty). Posiadanie karty kredytowej nie wiąże się z koniecznością otwarcia rachunku bieżącego w banku.

Na koniec września 2013 r. łączna liczba kart kredytowych wyniosła 6,3 mln szt. (wykres nr 5).

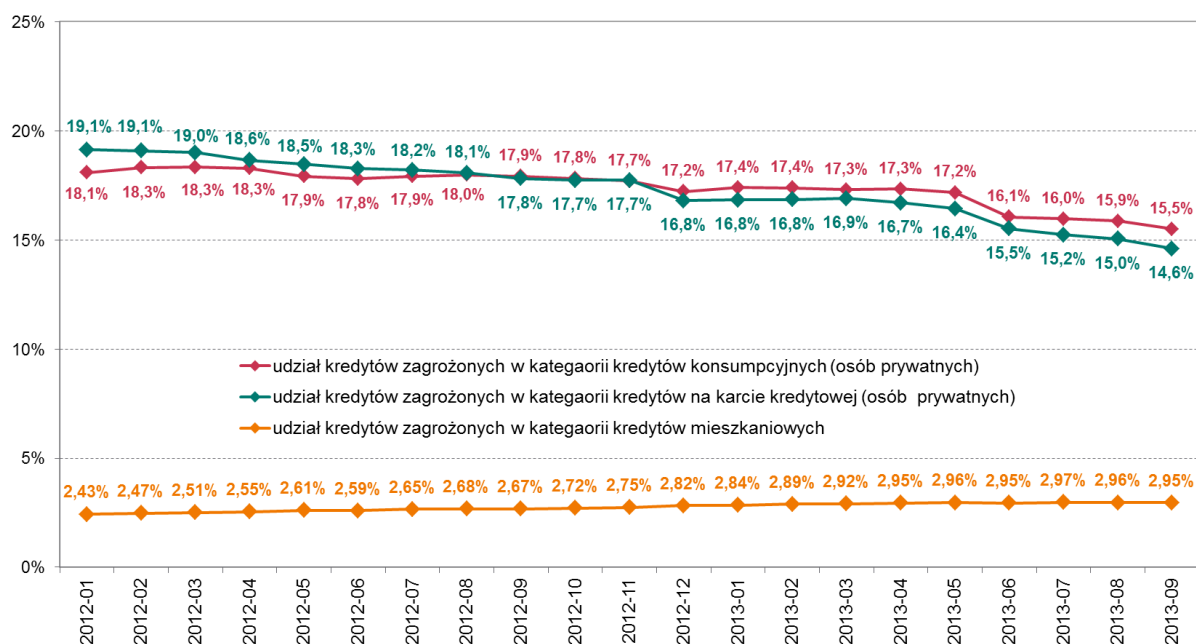
Wykres 5. Liczba kart kredytowych na koniec kolejnych kwartałów od III kwartału 2011 r.

W III kwartale 2013 r. liczba kart kredytowych w stosunku do poprzedniego kwartału zmniejszyła się o 32,3 tys. sztuk, co oznacza spadek o 0,5%. Był to pierwszy kwartał od 2009 r., w którym odnotowano wzrost liczby kart kredytowych. Od grudnia 2009 r. obserwowano stały spadek liczby kart kredytowych (od grudnia 2009 r. do września 2013 r. ubyło z rynku 4,6 mln kart kredytowych), co wynikało przede wszystkim z kontynuacji przyjętej na początku 2010 r. polityki banków, tzn. zaostrzenia kryteriów dotyczących zarówno wydawania nowych kart i przyznawania nowych limitów, jak i obsługi kart już wydanych. Wpływ na powyższe działania banków od 2010 r. miała w szczególności rosnąca w latach 2009 – 2011 wartość kredytów zagrożonych, tj. wartość zadłużenia wynikającego z tytułu kredytów konsumenckich, w tym z wykorzystania karty kredytowej.

Na koniec września 2013 r. wielkość zaciągniętych kredytów na karty kredytowe w Polsce wyniosła 12,0 mld zł (czyli bez zmian w stosunku do sytuacji z końca czerwca br.). Równocześnie wskaźnik udziału kredytów zagrożonych w ogólnej wartości kredytów udzielonych za pośrednictwem kart kredytowych wyniósł na koniec września br. 14,6%, czyli zmniejszył się w stosunku do czerwca br. (15,5%). Wielkość wskaźnika kredytów zagrożonych na kartach kredytowych na przestrzeni kolejnych miesięcy od stycznia 2012 r. przedstawiono na wykresie nr 6.

Wykres 6. Wskaźniki udziału kredytów zagrożonych w kredytach na kartach kredytowych, kredytach konsumpcyjnych i kredytach mieszkaniowych w kolejnych miesiącach od stycznia 2012 r.

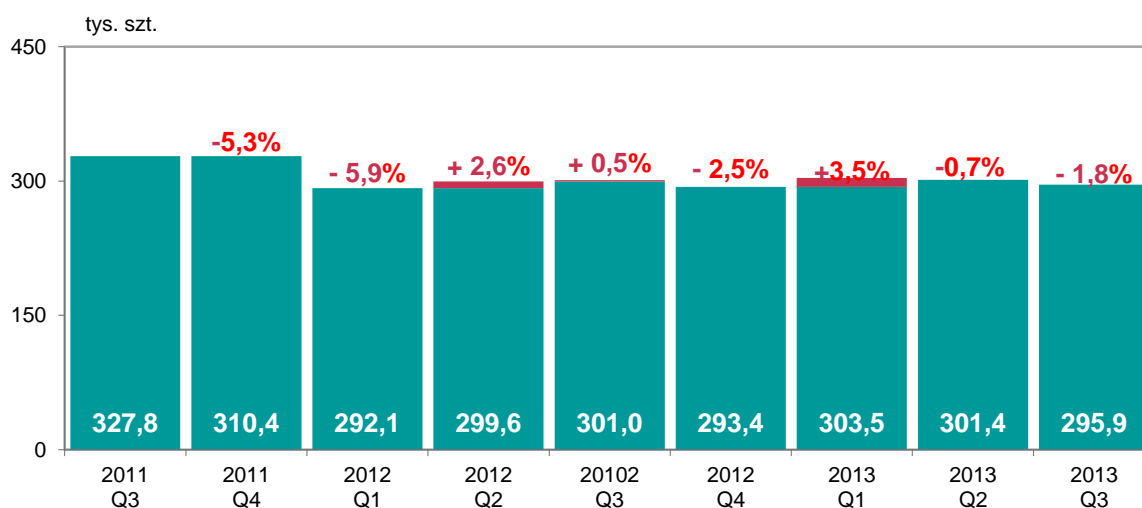
Źródło danych: Departament Systemu Finansowego, NBP

2.3.3. Karty obciążeniowe

Karty obciążeniowe (zwane również „charge”) pozwalają na korzystanie z przyznanego miesięcznego limitu kredytowego. Rachunek posiadacza karty obciążeniowej jest obciążany przez bank – z reguły raz w miesiącu – kwotą należności wykorzystania limitu kredytowego. Na koniec września 2013 r. liczba kart obciążeniowych wynosiła 295,9 tys. szt. i była o 5,5 tys. mniejsza niż na koniec III kwartału br., co stanowiło spadek o 1,8% (wykres nr 7). Udział kart typu charge w rynku kart płatniczych wyniósł 0,9% i w porównaniu do poprzedniego kwartału nie uległ zmianie.

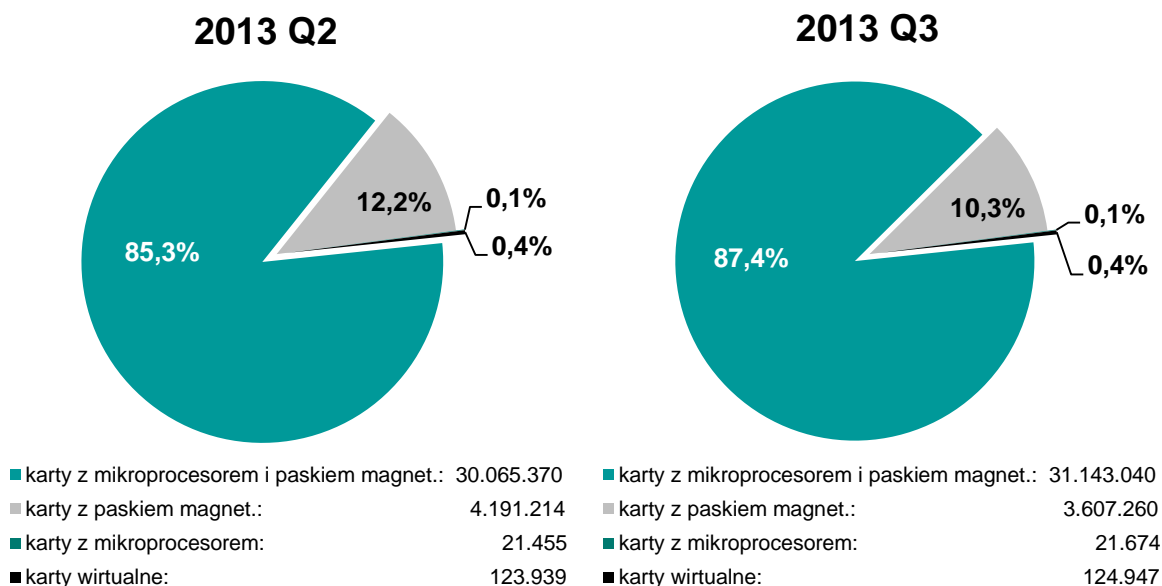
Wykres 7. Liczba kart obciążeniowych na koniec kolejnych kwartałów od III kwartału 2011 r.

2.4. Karty płatnicze w podziale na rodzaje według technologii zapisu danych

Strukturę wydanych kart w podziale na karty wyposażone tylko w pasek magnetyczny, karty z paskiem magnetycznym i mikroprocesorem (tzw. karty hybrydowe), karty wyposażone tylko w mikroprocesor oraz karty wirtualne na koniec II oraz III kwartału 2013 r. zaprezentowano na wykresie nr 8.

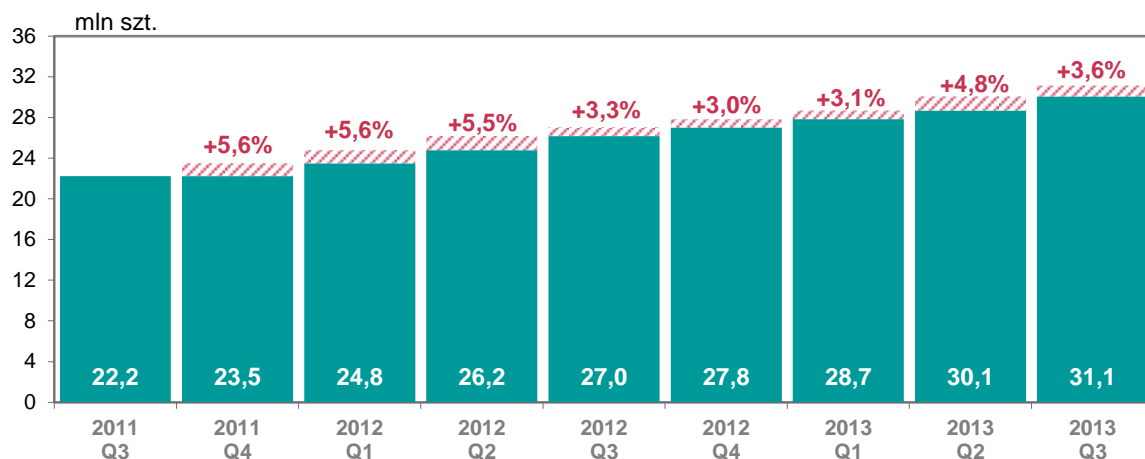
Wykres 8. Struktura kart w podziale według technologii zapisu danych w II oraz III kwartale 2013 r.

Najbardziej dynamicznie wzrosła liczba kart hybrydowych, czyli wyposażonych zarówno w pasek magnetyczny, jak i mikroprocesor. Na koniec września 2013 r. kart hybrydowych było w obiegu 31,1 mln szt. W porównaniu do poprzedniego kwartału nastąpił wzrost liczby tego typu kart o 1,1 mln sztuk, czyli o 3,6% (wykres nr 9). Karty tego typu stanowią dominującą kategorię na rynku polskim. Udział kart hybrydowych zwiększył się na przestrzeni III kwartału br. z poziomu 87,4% do 89,2% (wykres nr 8)

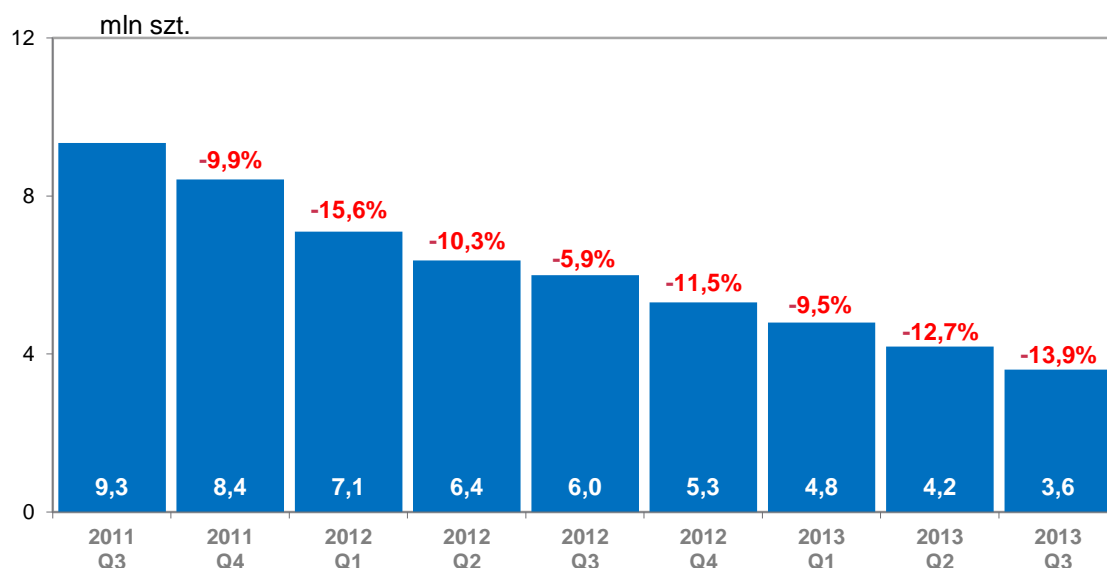
Liczba kart hybrydowych wzrosła od końca 2009 r. do września 2013 r. z poziomu 8 mln do 31,1 mln szt. Istotny wzrost liczby tych kart zwiększył bezpieczeństwo wykorzystywania kart płatniczych w Polsce. Rosnąca obecność kart wyposażonych w mikroprocesor na rynku kart płatniczych jest skutkiem stopniowego dostosowywania kart na polskim rynku do standardu EMV, co wynikało z wcześniej planowanego na koniec 2010 r. zakończenia migracji polskich banków na powyższy standard, obowiązujący w ramach SEPA.

Wykres 9. Liczba kart z paskiem magnetycznym i z mikroprocesorem na koniec kolejnych kwartałów od III kwartału 2011 r.

Podobnie jak w poprzednich okresach, odnotowano spadek liczby kart wyposażonych wyłącznie w pasek magnetyczny. Na koniec września 2013 r. liczba kart wyposażonych tylko w pasek magnetyczny wynosiła 3,6 mln szt. i w porównaniu do poprzedniego kwartału zmniejszyła się o 584 tys., tj. o 13,9 % (wykres nr 10). Udział tego rodzaju kart wyniósł w III kwartale 2013 r. 10,3% (wykres nr 8) i w porównaniu do poprzedniego okresu zmniejszył się o 1,9 punktu procentowego.

Wykres 10. Liczba kart tylko z paskiem magnetycznym na koniec kolejnych kwartałów od III kwartału 2011 r.

Od 2004 roku na rynku polskim występują również tzw. karty wirtualne, służące wyłącznie do dokonywania płatności za pośrednictwem Internetu. Dzięki systematycznemu wzrostowi liczba kart tego typu na koniec III kwartału 2013 r. ukształtowała się na poziomie 124 tys., co oznacza, iż w porównaniu do poprzedniego kwartału odnotowano wzrost o 1 tys. sztuk. Udział tych kart w ogólnej liczbie kart funkcjonujących na rynku pozostaje niewielki i na koniec września 2013 r. wynosił jedynie 0,4%.

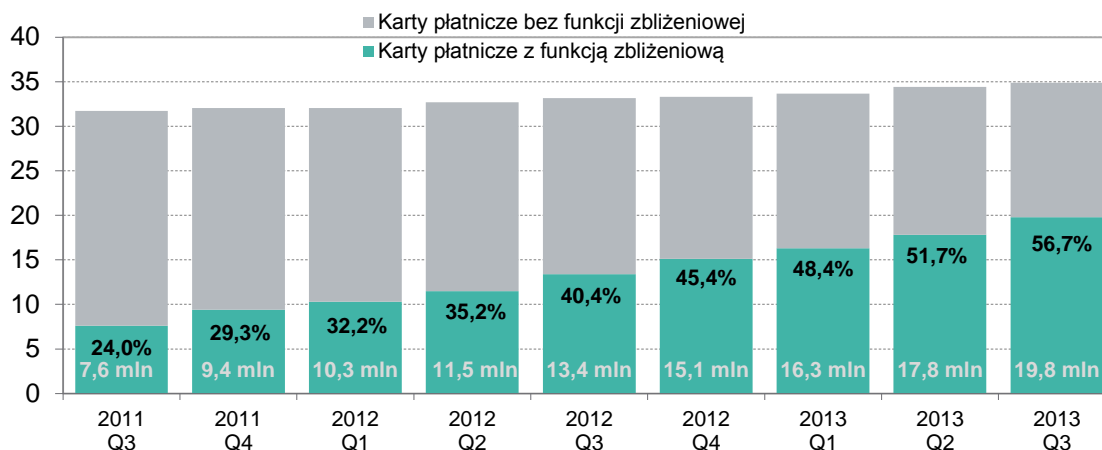
W III kwartale br. zwiększyła się o 0,2 tys. szt. liczba kart wyposażonych w mikroprocesor. Na koniec września 2013 r. na rynku polskim kart z mikroprocesorem było 21,7 tys., a udział tych kart w ogólnej liczbie kart funkcjonujących wynosił 0,06%.

2.5. Karty płatnicze zbliżeniowe

Od kilku lat na polskim rynku można korzystać z nowej formy płatności z wykorzystaniem zbliżeniowej karty płatniczej. Transakcje zbliżeniowe są możliwe dzięki nowej technologii, która wykorzystuje umieszczony w karcie miniaturowy układ scalony oraz wbudowaną antenę radiową. Transakcje odbywają się bezstykowo, a przy płatnościach poniżej 50 zł nie jest wymagane podanie kodu PIN lub złożenie podpisu posiadacza karty. Bezstykowość oznacza, że do faktycznej realizacji transakcji wystarczy jedynie, aby klient zbliżył kartę do terminala. Taka forma płatności umożliwia skrócenie czasu dokonywania transakcji w porównaniu z dotychczas wykorzystywanymi formami płatności kartą. W systemie VISA karty zbliżeniowe to karty PayWave, natomiast w systemie MasterCard karty takie noszą nazwę PayPass. Według danych szacunkowych na rynku polskim na koniec III kwartału 2013 r. było w obiegu ok. 19,8 mln kart z funkcją zbliżeniową, co stanowi 56,7% wszystkich kart płatniczych. Liczba kart zbliżeniowych, w porównaniu do kwartału poprzedniego wzrosła o 2 mln szt., co stanowi wzrost o 11,2%. Natomiast w stosunku do roku poprzedniego odnotowano wzrost liczby kart zbliżeniowych o 55%. Liczbę kart zbliżeniowych oraz udział jaki stanowią w liczbie wszystkich kart płatniczych wyemitowanych na rynek polski na przestrzeni kolejnych kwartałów od III kwartału 2011 r. przedstawia wykres nr 11.

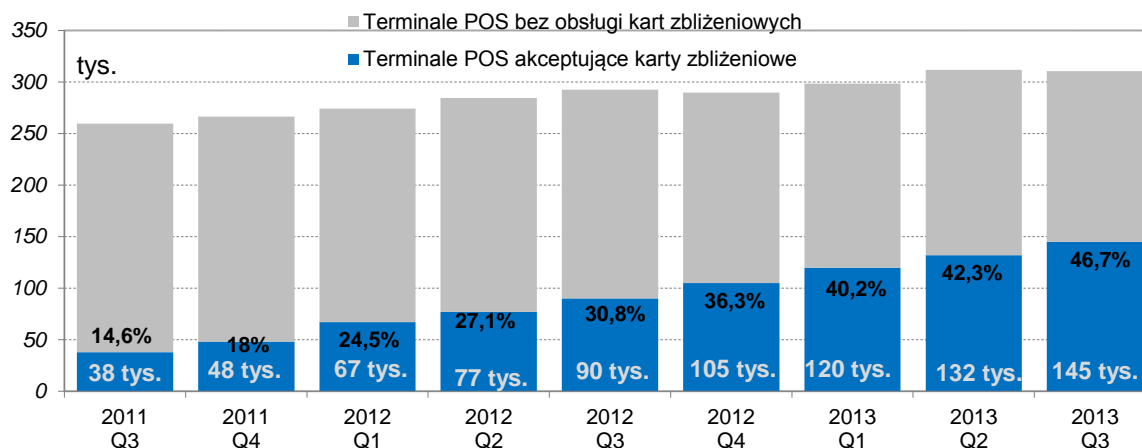

Wykres 11. Liczba wyemitowanych kart zbliżeniowych oraz udział kart zbliżeniowych w liczbie wszystkich kart płatniczych na koniec kolejnych kwartałów od III kwartału 2011 r. (wg danych szacunkowych NBP)

W bardzo szybkim tempie rośnie liczba transakcji dokonywanych przy użyciu kart zbliżeniowych, a co za tym idzie, wzrasta także wartość przeprowadzanych transakcji. Tempo wzrostu liczby i wartości transakcji zbliżeniowych jest wyższe od tradycyjnych transakcji dokonywanych kartami. Tak wysoka dynamika wzrostu jest zasługą udanych akcji promocyjnych prowadzonych przez banki oraz organizacje VISA i MasterCard, jak również powiększenia sieci terminali obsługujących karty w technologii zbliżeniowej. Szacuje się, że na koniec września 2013 r. na rynku funkcjonowało ok. 145 tys. terminali przystosowanych do obsługi kart zbliżeniowych (w czerwcu 2013 r. ich liczbę szacowano na 132 tys.). Liczbę terminali obsługujących karty w technologii zbliżeniowej oraz udział jaki stanowią w liczbie wszystkich terminali POS dostępnych na rynku polskim na przestrzeni kolejnych kwartałów od III kwartału 2011 r. przedstawia wykres nr 12.

Wykres 12. Liczba terminali POS przystosowanych do akceptacji kart zbliżeniowych na koniec kolejnych kwartałów od III kwartału 2011 r. (wg danych szacunkowych NBP)

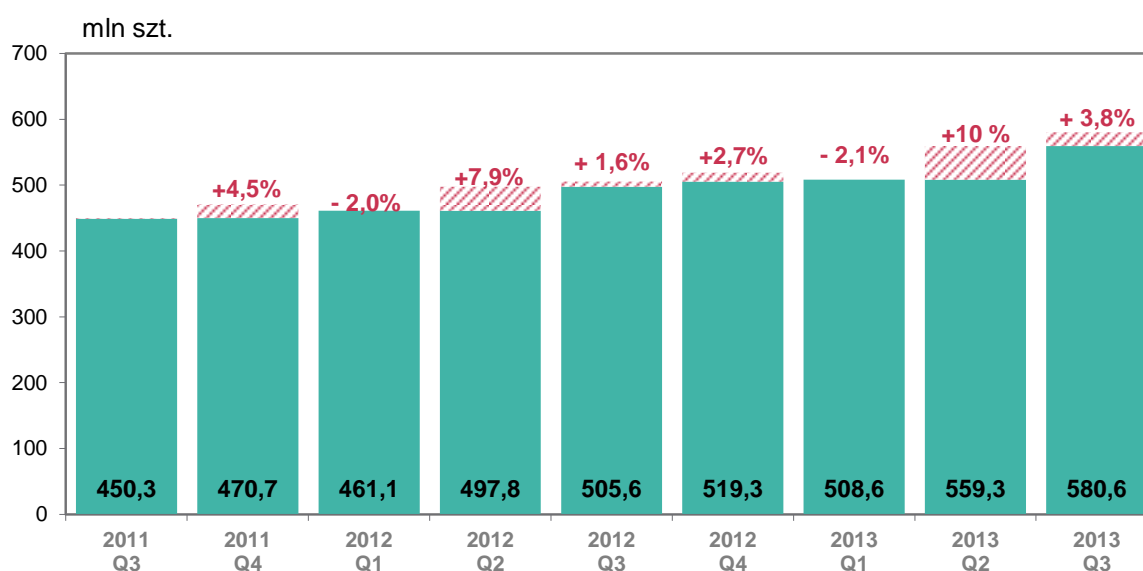
Akcje promocyjne prowadzone przez wydawców kart zbliżeniowych upowszechniają wiedzę na temat zasad korzystania z kart zbliżeniowych oraz sieci akceptacji. Placówki akceptujące karty zbliżeniowe są oznakowywane specjalnymi naklejkami informującymi o możliwości dokonania płatności z wykorzystaniem takiej karty.

3. Transakcje z wykorzystaniem kart płatniczych

3.1. Liczba transakcji

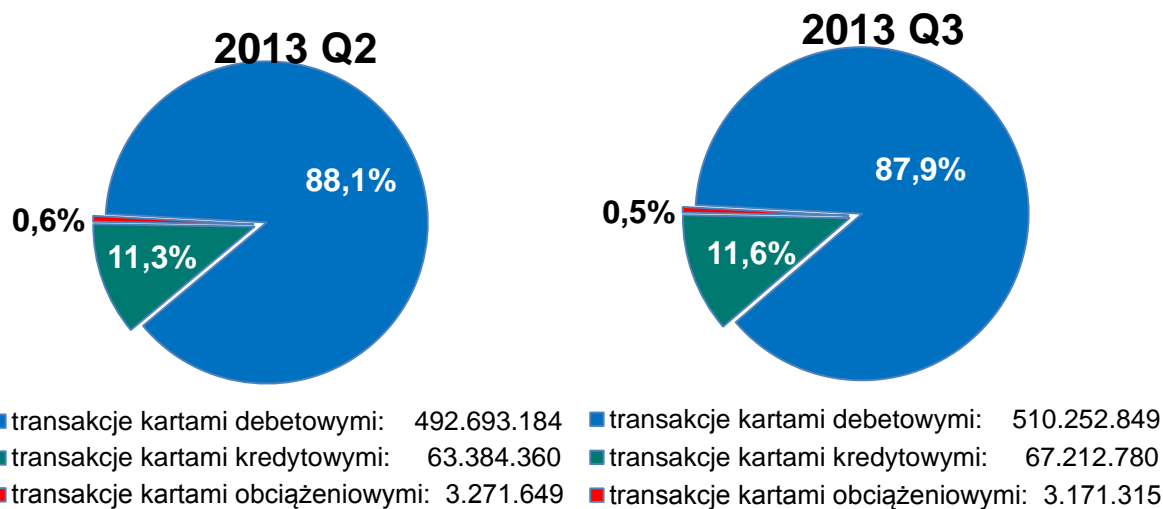
Według danych z banków, w III kwartale br. przeprowadzono przy użyciu kart płatniczych 580,6 mln transakcji (gotówkowych oraz bezgotówkowych) i w porównaniu do poprzedniego kwartału odnotowano zwiększenie liczby transakcji o 21,3 mln szt., co stanowi wzrost o 3,8% (wykres nr 13). Na przestrzeni ostatniego roku odnotowano wzrost liczby transakcji o 15%, a na przestrzeni ostatnich dwóch lat o 29%.

Wykres 13. Liczba transakcji kartami w kolejnych kwartałach od III kwartału 2011 r.

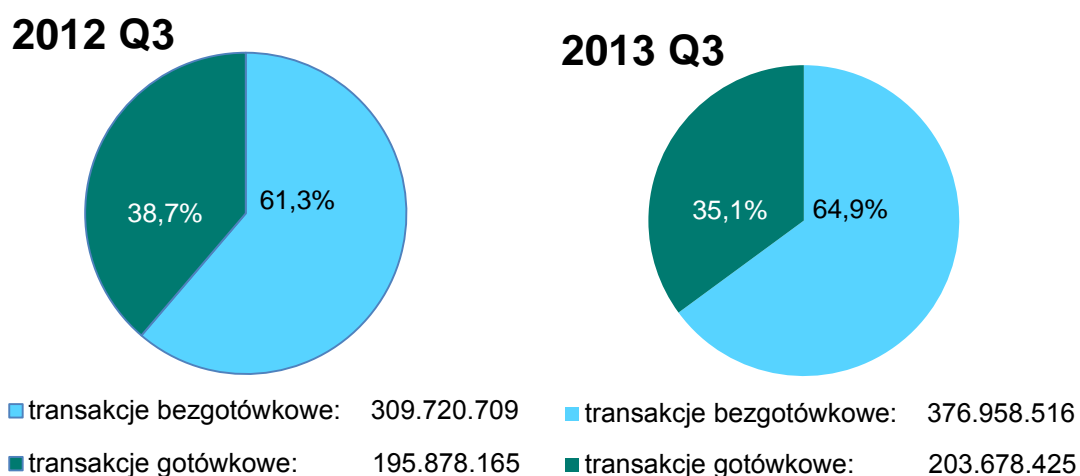
W III kwartale br. przeważająca większość transakcji, tj. 87,9%, była dokonywana kartami debetowymi. Mniej liczne były transakcje dokonywane kartami kredytowymi (11,6%) oraz kartami obciążeniowymi (0,5%) (wykres nr 14).

Wykres 14. Struktura liczby przeprowadzonych transakcji przy użyciu kart w II oraz III kwartale 2013 r.

Do kategorii transakcji kartowych, jakie są zbierane przez NBP z banków, zaliczają się wszystkie rodzaje transakcji, jakie można było przeprowadzić przy użyciu karty, np. wypłata gotówki z bankomatu, wypłata gotówki w kasie banku, usługa *cash back*, płatności bezgotówkowe w punktach handlowo-usługowych, płatności bezgotówkowe za pośrednictwem Internetu. Przedstawiane dane z banków obejmują wszystkie operacje dokonane przy użyciu kart wydanych przez banki swoim klientom, zarówno na terenie kraju, jak i poza jego granicami. Transakcje bezgotówkowe stanowią 64,9% liczby wszystkich transakcji kartowych. W przeciągu ostatniego roku wskaźnik ten wzrósł o 3,6 punktu procentowego (wykres nr 15).

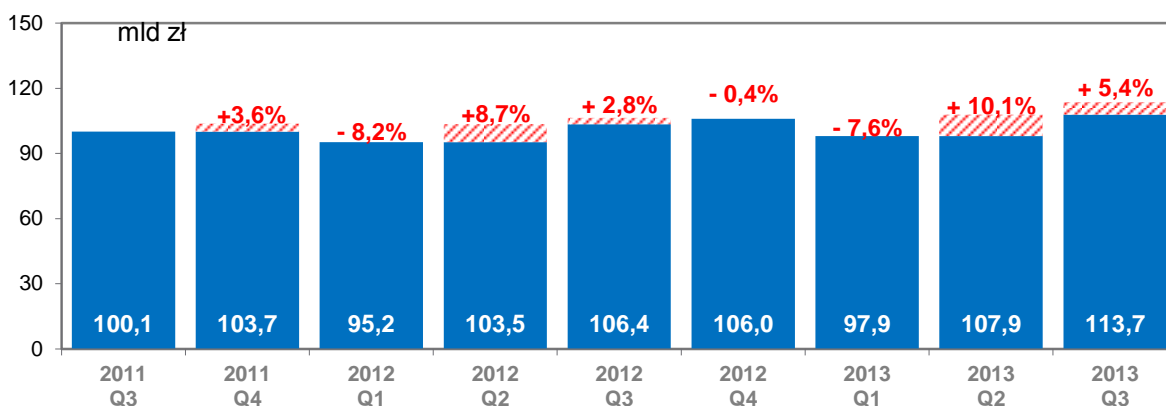
Wykres 15. Udział transakcji bezgotówkowych i gotówkowych w ogólnej liczbie transakcji przeprowadzonych przy użyciu kart płatniczych w III kwartale 2012 oraz 2013 roku.

3.2. Wartość transakcji

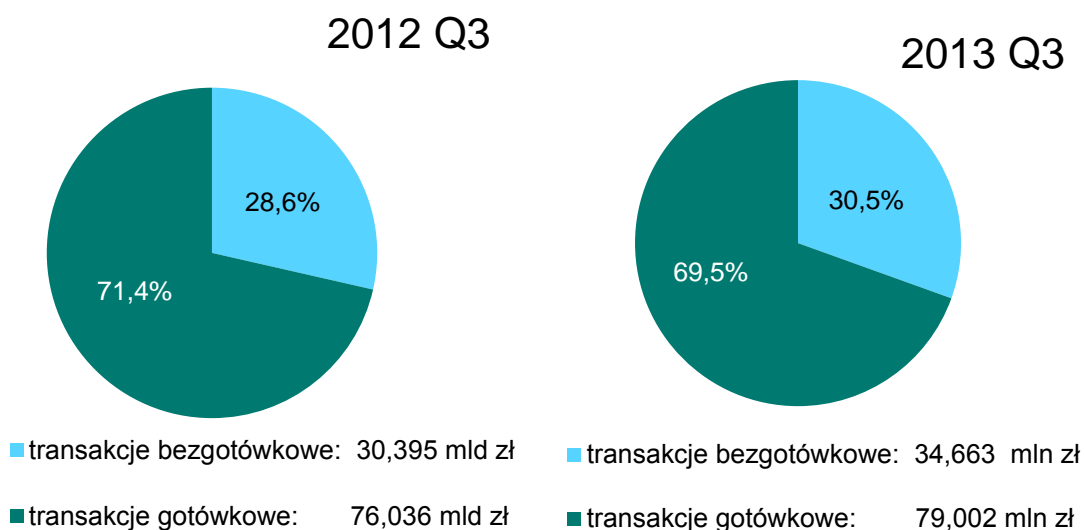
W III kwartale 2013 r. przy użyciu kart dokonano transakcji na łączną kwotę 113,7 mld zł, czyli więcej o 5,8 mld zł niż w poprzednim kwartale, co stanowiło wzrost o 5,4 % (wykres nr 16). Porównując do analogicznego okresu w 2012 r. wartość transakcji była większa o 6,9%, a porównując do 2011 r. była większa o 13,6%.

Wykres 16. Wartość (w mld zł) transakcji kartami w kolejnych kwartałach od III kwartału 2011 r.

W ogólnej wartości transakcji przeprowadzonych przy użyciu kart płatniczych zdecydowanie dominują transakcje gotówkowe (tj. wypłaty gotówkowe z bankomatów, wypłaty z kas banków oraz wykorzystanie usługi *cash back*).

Wykres 17. Udział transakcji bezgotówkowych i gotówkowych w ogólnej wartości transakcji przeprowadzonych przy użyciu kart płatniczych w III kwartale 2012 i 2013 roku.

W III kwartale 2013 r. udział wartości transakcji gotówkowych w ogólnej wartości transakcji przeprowadzonych przy użyciu kart płatniczych wyniósł 69,5%, czyli zmniejszył się o 0,9 punktu procentowego w stosunku do poprzedniego kwartału. W przeciągu ostatniego roku wskaźnik ten zmalął o 1,9 punktu procentowego (wykres nr 17).

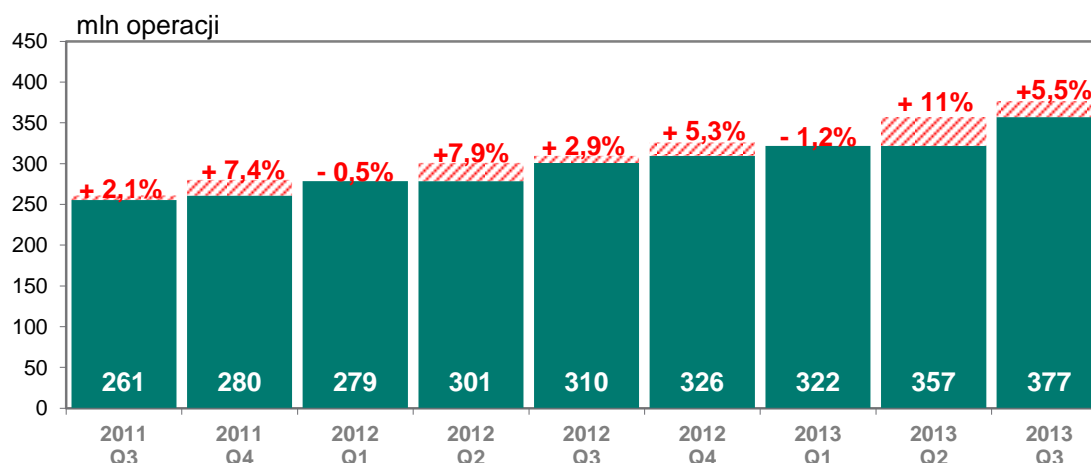
W III kwartale 2013 r. średnia wartość transakcji (gotówkowych oraz bezgotówkowych) przeprowadzonej przy użyciu karty płatniczej wyniosła 196 zł (czyli uległa zwiększeniu w porównaniu do poprzedniego kwartału). Innym wskaźnikiem charakteryzującym zachowania użytkowników kart płatniczych jest średnia liczba transakcji przeprowadzanych pojedynczą kartą. W III kwartale 2013 r. średnio na jedną kartę przypadało 16,6 przeprowadzonych transakcji. W porównaniu do poprzedniego kwartału średnia liczba transakcji dokonanych pojedynczą kartą płatniczą zwiększyła się (w II kwartale br. wskaźnik ten wynosił 16,3).

3.3. Transakcje bezgotówkowe

3.3.1. Dane pochodzące z sektora bankowego

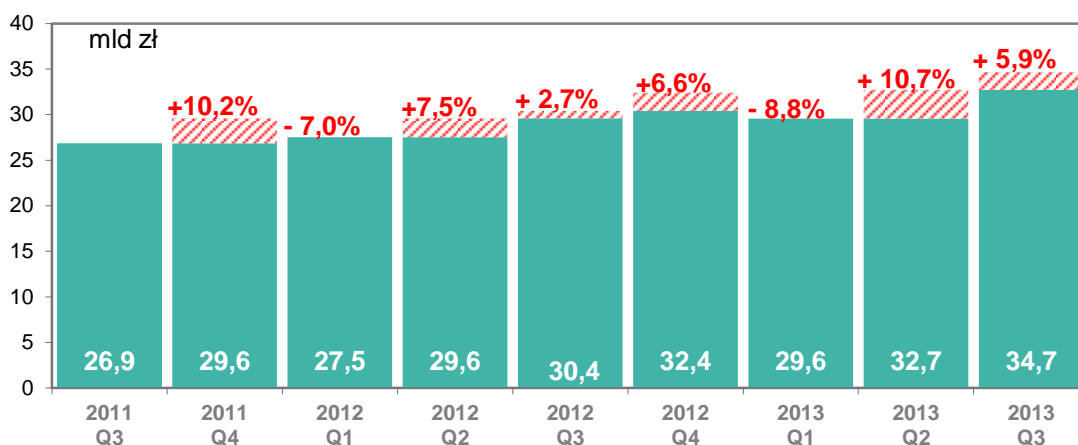
Według danych z banków, w III kwartale 2013 r. przy użyciu kart przeprowadzono 377 mln transakcji bezgotówkowych (wykres nr 18), czyli o 19,6 mln transakcji więcej niż w poprzednim kwartale, co stanowiło wzrost o 5,5%. Wskaźnik liczby transakcji bezgotówkowych w dłuższym okresie obserwacji wykazuje tendencję rosnącą. I tak, porównując III kwartał 2013 r. do analogicznego okresu w 2012 r. liczba transakcji była większa o 22%, a porównując do 2011 r. była większa o 44%. Dane jednoznacznie wskazują, że na rynku polskim rośnie skłonność klientów do realizowania płatności bezgotówkowych przy użyciu kart płatniczych.

Wykres 18. Liczba transakcji bezgotówkowych w kolejnych kwartałach od III kwartału 2011 r.

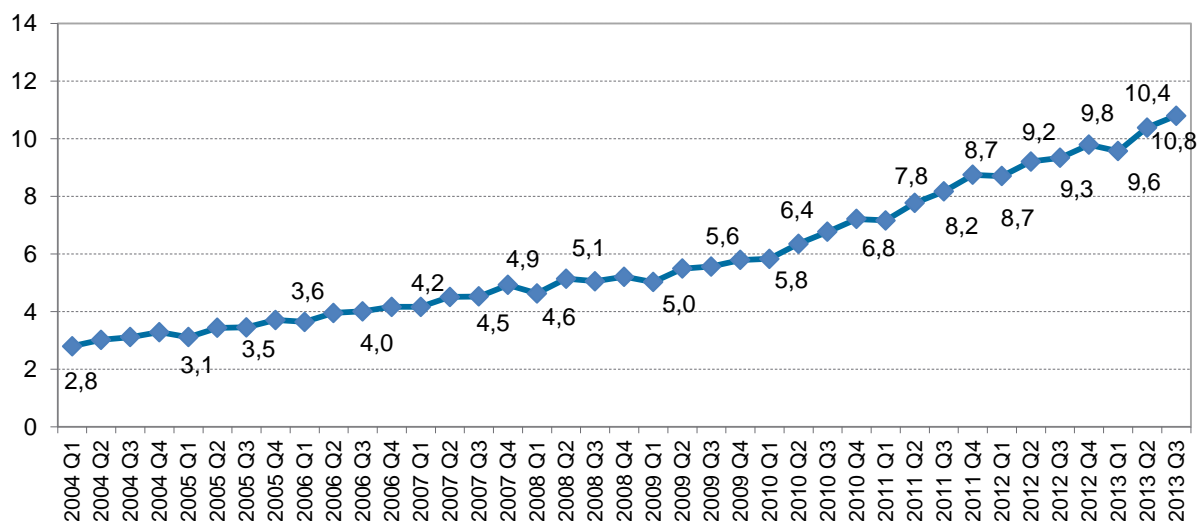
Według danych z banków, w III kwartale 2013 r. przy użyciu kart dokonano na rynku polskim transakcji bezgotówkowych na łączną kwotę 34,7 mld zł, co w porównaniu do poprzedniego kwartału stanowiło wzrost o 1,9 mld zł, czyli o 5,9% (wykres nr 19). Porównując III kwartał 2013 r. do analogicznego okresu w 2012 r. wartość transakcji była większa o 14,2%, a porównując do 2011 r. była większa o 29%. Wskaźnik wartości transakcji bezgotówkowych w długim okresie czasu wykazuje tendencję rosnącą.

Wykres 19. Wartość transakcji bezgotówkowych w kolejnych kwartałach od III kwartału 2011 r.

W III kwartale 2013 r. średnia wartość transakcji bezgotówkowej przeprowadzonej przy użyciu karty wynosiła 91,96 zł, co w stosunku do poprzedniego kwartału oznaczało wzrost (średnia wartość transakcji w II kwartale 2013 r. wynosiła 91,6 zł).

Wykres 20. Średnia liczba transakcji bezgotówkowych realizowanych pojedynczą kartą płatniczą w kolejnych kwartałach od I kwartału 2004 r.

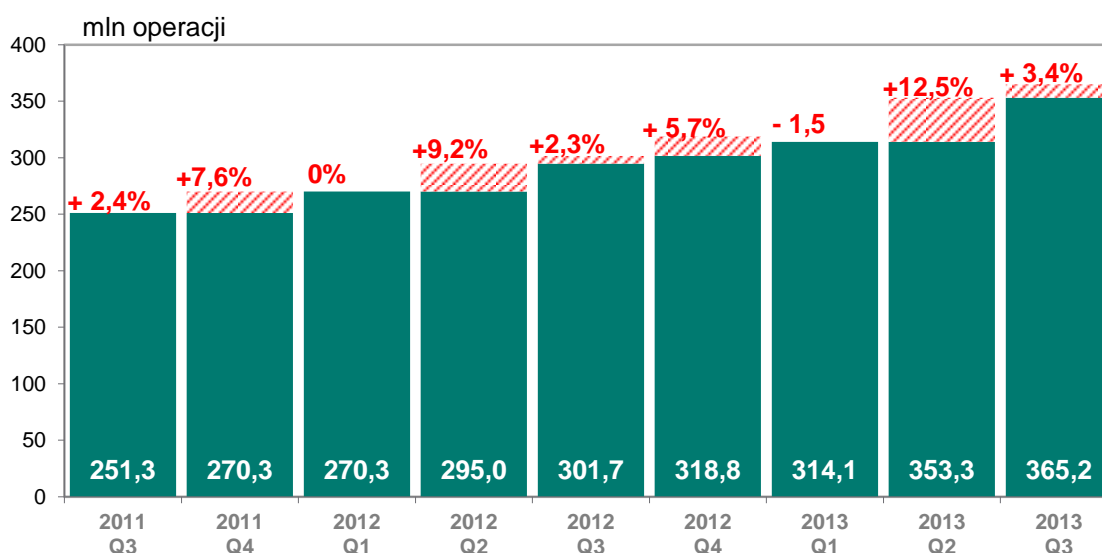
Średnia liczba transakcji bezgotówkowych przeprowadzonych pojedynczą kartą płatniczą w III kwartale 2013 r. wyniosła 10,8 (w poprzednim kwartale wynosiła 10,4). Biorąc pod uwagę dłuższy horyzont czasowy, czyli okres od 2004 r., odnotowujemy trend wzrostowy tego wskaźnika. Od początku 2004 r. jego wartość zwiększyła się 3,5-krotnie (wykres nr 20).

3.3.2. Dane od agentów rozliczeniowych

Drugim źródłem informacji o transakcjach przeprowadzonych przy użyciu kart płatniczych są agenci rozliczeniowi działający na rynku polskim. Rejestrują oni transakcje przeprowadzane w punktach handlowo-usługowych akceptujących elektroniczne instrumenty płatnicze na terenie kraju przez klientów polskich oraz zagranicznych. Są to transakcje o charakterze bezgotówkowym przeprowadzane w terminalach POS, imprinterach bądź za pośrednictwem Internetu.

Z danych uzyskanych od agentów rozliczeniowych wynika, że w III kwartale 2013 r. zarejestrowano 365,2 mln transakcji bezgotówkowych i było ich więcej o 11,9 mln w porównaniu do poprzedniego kwartału, co oznacza wzrost o 3,4% (wykres nr 21). Wskaźnik liczby transakcji bezgotówkowych w długim horyzoncie czasowym wykazuje tendencję rosnącą. I tak, porównując III kwartał 2013 r. do analogicznego okresu w 2012 r. liczba transakcji była większa o 21%, a porównując do 2011 r. była większa o 45,3%.

Wykres 21. Liczba operacji bezgotówkowych rozliczanych przez agentów rozliczeniowych w kolejnych kwartałach od III kwartału 2011 r.

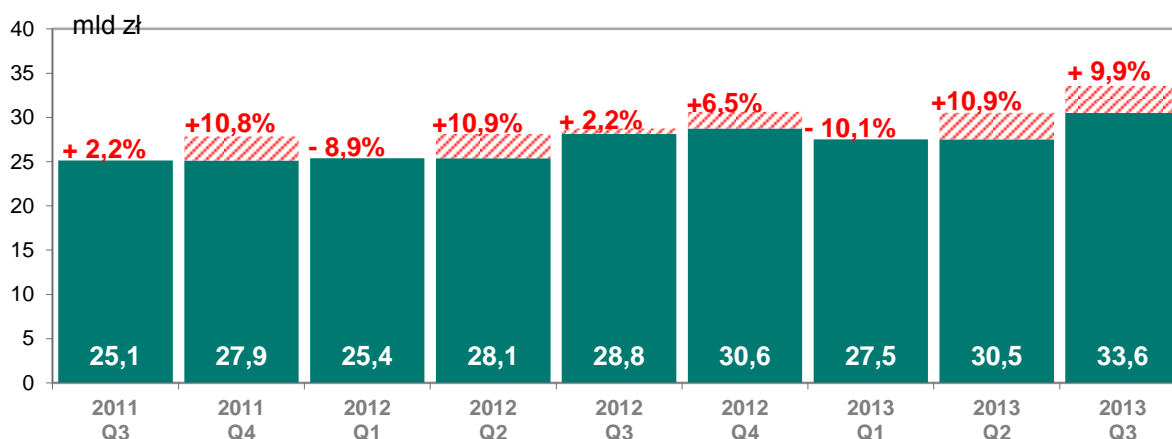

Wartość transakcji bezgotówkowych zarejestrowanych przez agentów rozliczeniowych w III kwartale 2013 r. wynosiła 33,6 mld zł i była większa o 3 mld zł w porównaniu do kwartału po-

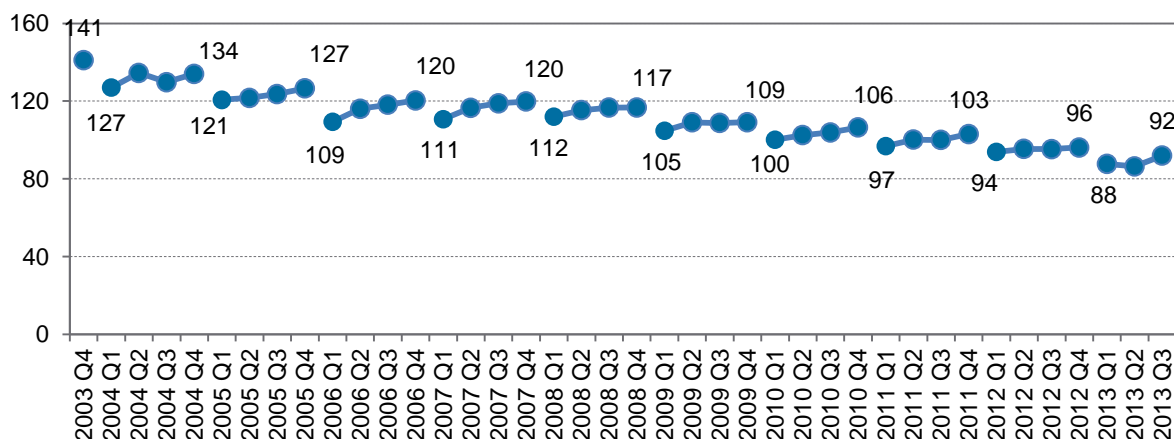
przedniego, co oznacza wzrost o 9,9% (wykres nr 22). Wskaźnik wartości transakcji bezgotówkowych, mimo okresowych spadków (najniższe wartości w skali roku na przestrzeni pierwszego kwartału), w długim okresie czasu wykazuje tendencję rosnącą. I tak, porównując III kwartał 2013 r. do analogicznego okresu w 2012 r. wartość transakcji była większa o 16,7%, a porównując do 2011 r. była większa o 33,9%.

Wykres 22. Wartość operacji bezgotówkowych rozliczanych przez agentów rozliczeniowych w kolejnych kwartałach od III kwartału 2011 r.

W III kwartale 2013 r. średnia wartość pojedynczej transakcji bezgotówkowej wyniosła 86 zł. W analogicznych kwartałach lat poprzednich wynosiła odpowiednio: 96 zł (2012 Q3) i 100 zł (2011 Q3) (wykres nr 23).

Wykres 23. Średnia wartość pojedynczej transakcji bezgotówkowej rejestrowanej przez agentów rozliczeniowych w kolejnych kwartałach od IV kwartału 2003 r.

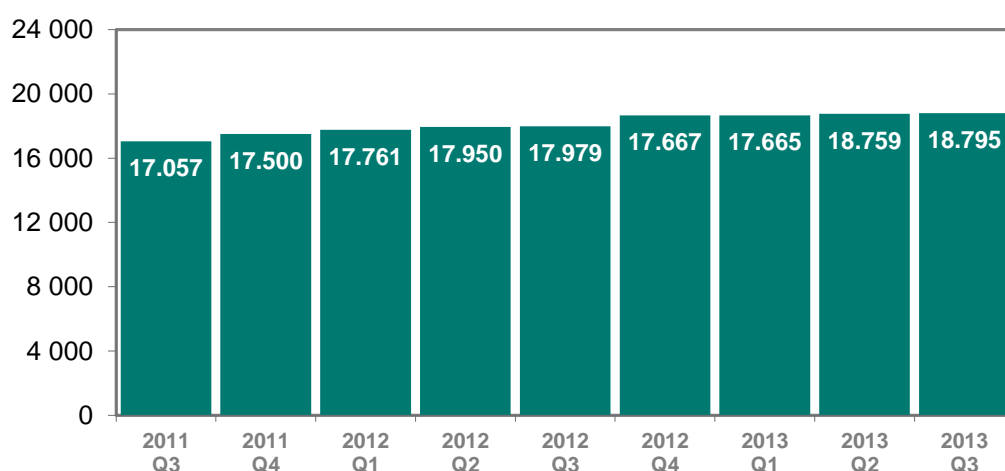
W III kwartale 2013 r. kartami płatniczymi w Internecie zrealizowano 1,86 mln transakcji na łączną kwotę 446,6 mln złotych. W porównaniu do poprzedniego kwartału odnotowano spadek liczby transakcji i wartości transakcji internetowych odpowiednio o 5,3% i 3,8%.

4. Infrastruktura rynku kart płatniczych

4.1. Bankomaty

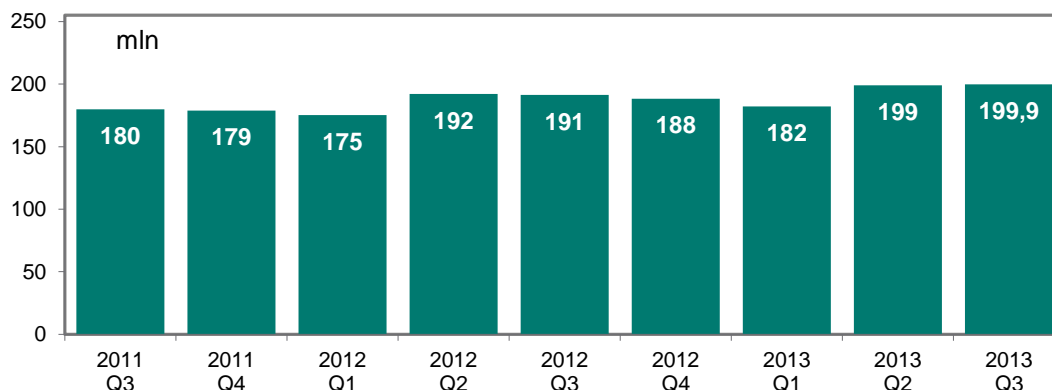
Według danych otrzymywanych od banków i niebankowych operatorów bankomatów, systematycznie wzrasta liczba bankomatów (ATM). Na koniec września 2013 r. liczba bankomatów w Polsce wynosiła 18.795 szt. i na przestrzeni kwartału zwiększyła się o 36 sztuki (wykres nr 24).

Wykres 24. Liczba bankomatów w kolejnych kwartałach od III kwartału 2011 r.

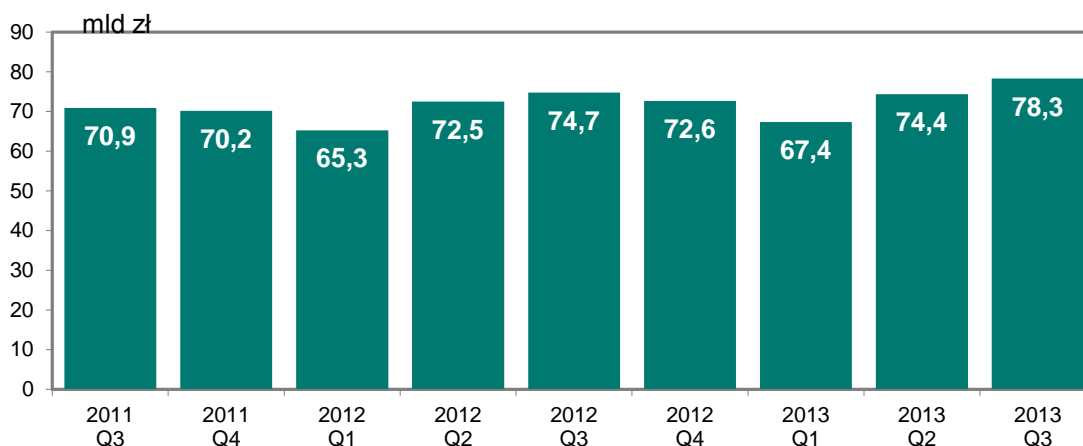
W III kwartale 2013 r. transakcje w bankomatach na terenie kraju zostały zrealizowane w liczbie 199,9 mln sztuk i było ich o 0,9 mln więcej w porównaniu do poprzedniego kwartału i stanowiło wzrost o 0,5% (wykres nr 25).

Wykres 25. Liczba transakcji przeprowadzanych w bankomatach w kolejnych kwartałach od III kwartału 2011 r. (dane od operatorów bankomatów)

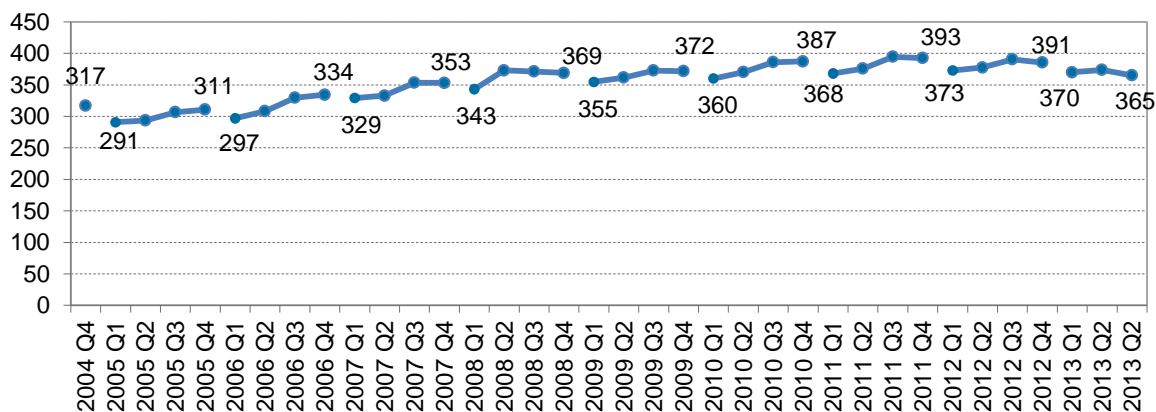
W III kwartale 2013 r. w bankomatach na terenie kraju dokonano transakcji na łączną kwotę 78,3 mld zł, czyli o 4 mld zł więcej niż w kwartale poprzednim, co oznacza wzrost o 5,3% (wykres nr 26).

Wykres 26. Wartość transakcji w bankomatach w kolejnych kwartałach od III kwartału 2011 r. (dane od operatorów bankomatów)

Średnia wartość pojedynczej transakcji w bankomacie wynosiła 365 zł, czyli mniej niż w poprzednim kwartale (374 zł). Wartość średniej pojedynczej transakcji dokonywanej w bankomacie na przestrzeni kolejnych kwartałów od 2004 roku prezentuje wykres nr 27. W III kwartale 2013 r. realizowano średnio dziennie w jednym bankomacie 124 transakcji (w poprzednim kwartale wskaźnik ten wynosił 117).

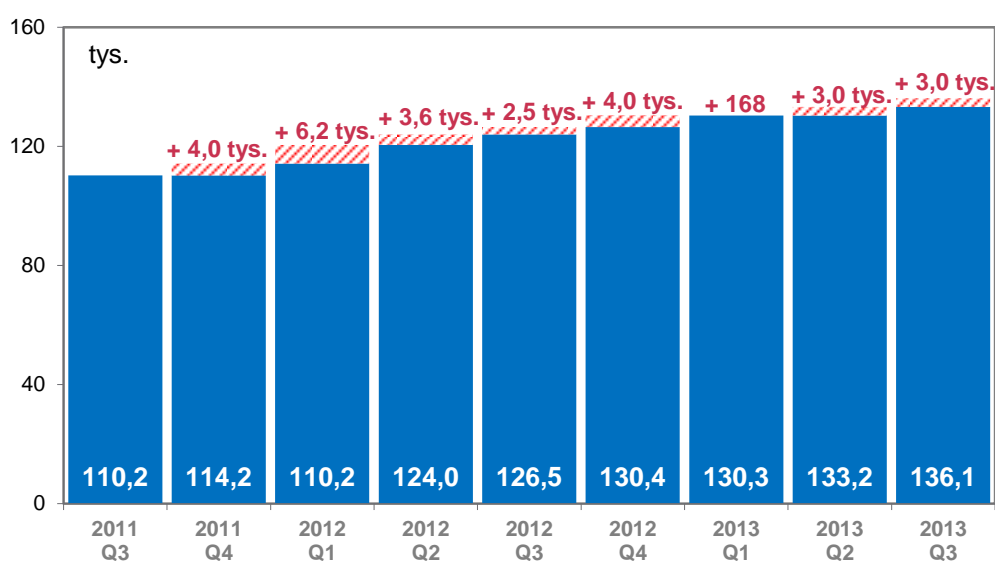
Wykres 27. Średnia wartość transakcji w bankomatach w kolejnych kwartałach od IV kwartału 2004 r. (dane od operatorów bankomatów)

4.2. Akceptanci

Z danych uzyskanych od agentów rozliczeniowych wynika, iż na koniec września 2013 r. na rynku polskim łącznie funkcjonowało 136,1 tys. akceptantów (wykres nr 28). W porównaniu do kwartału poprzedniego, liczba akceptantów w III kwartale 2013 r. zwiększyła się o 2,9 tys., tj. wzrosła o 2,2%. Liczba akceptantów w kolejnych kwartałach od kilku lat systematycznie rośnie. I tak, w przeciągu ostatnich dwunastu miesięcy wzrosła o 7,6%, a na przestrzeni ostatnich dwóch lat o 23,5%.

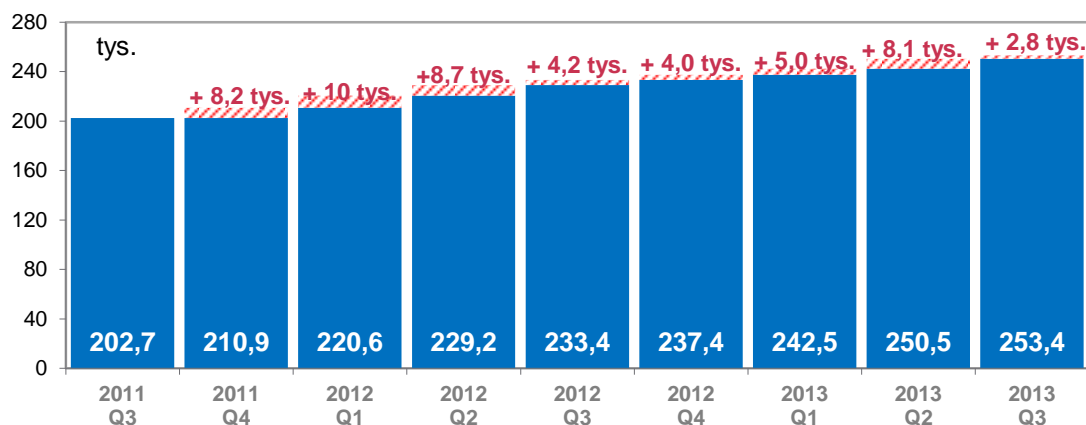
Wykres 28. Liczba akceptantów (w tys. szt.) na koniec kolejnych kwartałów od III kwartału 2011 r.

4.3. Punkty handlowo-usługowe

Z danych uzyskanych od agentów rozliczeniowych wynika, iż na koniec września 2013 r. na rynku polskim łącznie funkcjonowało 253,4 tys. punktów handlowo-usługowych akceptujących płatności dokonywane przy użyciu kart płatniczych (wykres nr 29). W porównaniu do poprzedniego kwartału, liczba punktów handlowo-usługowych w III kwartale 2013 r. zwiększyła się o 2,8 tys. placówek, tj. wzrosła o 1,1%. Liczba punktów handlowo-usługowych, mimo ulegania okresowym wahaniom, od kilku lat rośnie. I tak, w przeciągu ostatniego roku wzrosła o 8,6% , a na przestrzeni ostatnich dwóch lat o 25%.

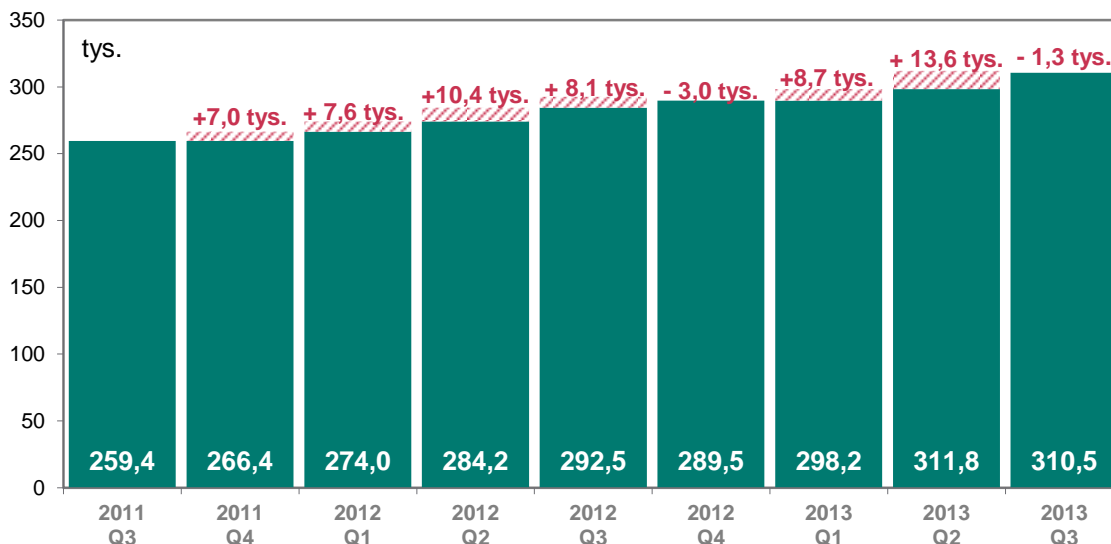
Wykres 29. Liczba punktów handlowo-usługowych akceptujących płatności kartowe na koniec kolejnych kwartałów od III kwartału 2011 r.

4.4. Urządzenia akceptujące elektroniczne instrumenty płatnicze

Według danych przekazywanych przez agentów rozliczeniowych, na rynku polskim na koniec września 2013 r. funkcjonowało łącznie 310,5 tys. urządzeń akceptujących elektroniczne instrumenty płatnicze.

Wykres 30. Liczba terminali POS na koniec kolejnych kwartałów od III kwartału 2011 r.

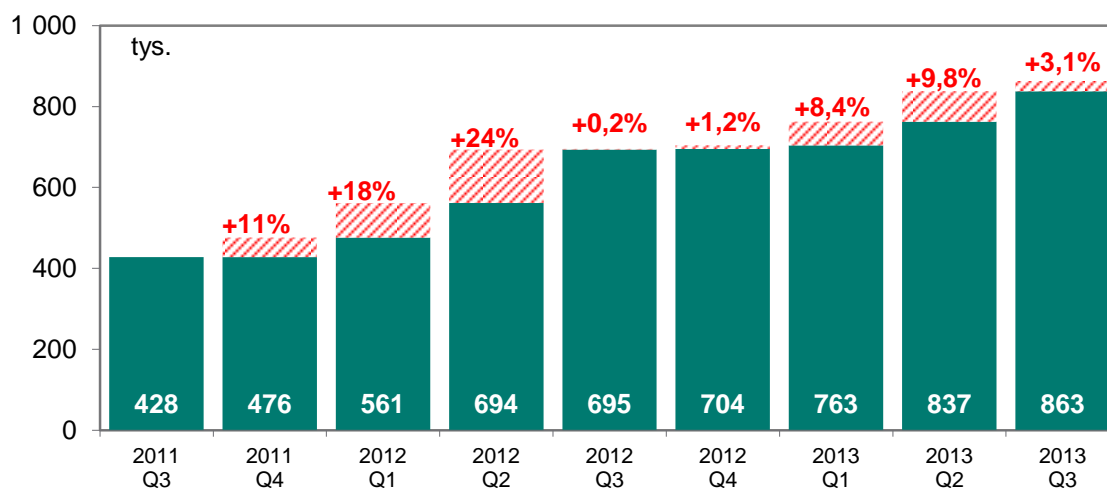
W III kwartale 2013 r. funkcjonowało na polskim rynku 310,5 tys. terminali POS i w porównaniu do poprzedniego kwartału było ich więcej o 1,3 tys. szt., co oznacza spadek o 0,4% (wykres

nr 30). Porównując do analogicznych kwartałów w roku 2012 oraz 2011, liczba terminali POS na rynku polskim wzrosła odpowiednio o 6,3% oraz o 19,9%.

4.5. Punkty oferujące usługę *cash back*

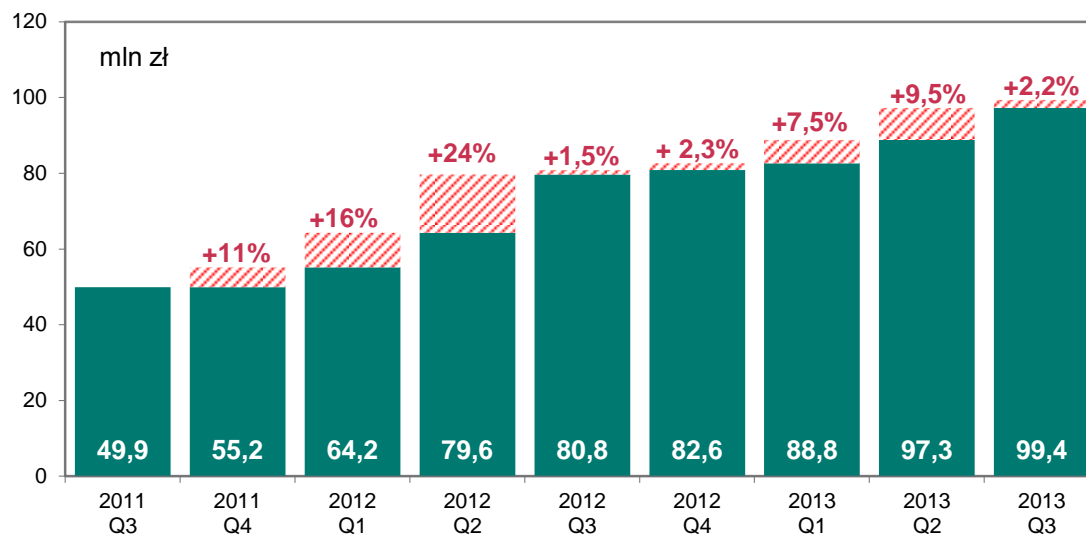
Od roku 2006 na rynku polskim jest dostępna usługa *cash back*, która umożliwia posiadaczom kart wypłatę gotówki przy okazji płacenia za zakupy w placówce handlowej. Usługę tę oferowało na koniec września 2013 r. około 30 tys. placówek handlowych (sklepy i supermarkety, stacje benzynowe, hotele, salony prasowe i inne punkty handlowo-usługowe). Użytkownicy kart mogą wypłacić do 200 zł gotówki w ramach usługi *cash back*, niezależnie od wysokości transakcji bezgotówkowej dokonanej kartą.

Wykres 31. Liczba operacji *cash back* w kolejnych kwartałach od III kwartału 2011 r.

W III kwartale 2013 r. dokonano 863,2 tys. transakcji *cash back* i było ich o 25,9 tys. więcej w porównaniu do kwartału poprzedniego, co oznacza wzrost o 3,1% (wykres nr 31). W III kwartale 2013 r. transakcji *cash back* dokonano na łączną kwotę 99,4 mln zł, tj. o 2,1 mln zł więcej w porównaniu do poprzedniego kwartału, co oznacza wzrost o 2,2% (wykres nr 32). Średnia wartość pojedynczej transakcji *cash back* dokonywanej przy użyciu karty wynosiła 115,1 zł czyli zmniejszyła się nieznacznie w stosunku do poprzedniego kwartału (116,2 zł).

Wykres 32. Wartość operacji *cash back* w kolejnych kwartałach od III kwartału 2011 r.

Opracowała: Magdalena Rabong

Wydział Analiz i Badań

Departament Systemu Płatniczego NBP

Załącznik 1

Tabela 1. Liczba kart płatniczych w II oraz III kwartale 2013 r. (według danych otrzymanych od banków)

LICZBA KART PŁATNICZYCH	2013 Q2	ZMIANA	ZMIANA%	2013 Q3
Karty debetowe	27.766.621	+533 tys.	↗ + 1,9%	28.299.335
Udział w ogólnej liczbie	80,7%		↗	81,1%
Karty kredytowe	6.333.992	+33 tys.	↘ - 0,5%	6.301.709
Udział w ogólnej liczbie	18,4%		↘	18,1%
Karty obciążeniowe	301.365	- 5,5 tys.	↘ - 1,8%	295.877
Udział w ogólnej liczbie	0,9%		→	0,9%
Karty z paskiem magnetycznym oraz mikroprocesorem	30.065.370	+1,1 mln	↗ + 3,6%	31.143.040
Udział w ogólnej liczbie	87,4%		↗	89,2%
Karty z mikroprocesorem	21.455	+0,2 tys.	↗ + 1,0%	21.674
Udział w ogólnej liczbie	0,06%		→	0,06%
Karty z paskiem magnetycznym	4.191.214	- 584 tys.	↘ - 13,9%	3.607.260
Udział w ogólnej liczbie	12,2%		↘	10,3%
Karty wirtualne	123.939	+1 tys.	↗ + 0,8%	124.947
Udział w ogólnej liczbie	0,4%		→	0,4%
OGÓŁEM:	34.401.978	+495 tys.	↗ + 1,4%	34.896.921

Załącznik 2

Tabela 2. Liczba transakcji kartowych w II oraz III kwartale 2013 r. (według danych otrzymanych od banków)

LICZBA TRANSAKCJI KARTOWYCH	2013 Q2	ZMIANA	ZMIANA%	2013 Q3
Karty debetowe	492.693.184	+ 17,6 mln	↗ + 3,6%	510.252.849
Udział w ogólnej liczbie	88,1%		↘	87,9%
Karty kredytowe	63.384.360	+ 3,8 mln	↗ + 6%	67.212.780
Udział w ogólnej liczbie	11,3%		↗	11,6%
Karty obciążeniowe	3.271.649	-100,3 tys.	↘ - 3,1%	3.171.315
Udział w ogólnej liczbie	0,6%		→	0,6%
Transakcje bezgotówkowe				
	357.365.236	+ 19,6 mln	↗ + 5,5%	376.958.516
Udział w ogólnej liczbie	63,9%		↗	64,9%
Transakcje gotówkowe				
	201.983.957	+ 1,7 mln	↗ + 0,8%	203.678.425
Udział w ogólnej liczbie	36,1%		↘	35,1%
OGÓŁEM:	559.349.193	+ 21,3 mln.	↗ + 3,8%	580.636.944
Średnia liczba transakcji przypadająca na jedną kartę	16,3		↗	16,6

Załącznik 3

Tabela 3. Wartość transakcji kartowych w II oraz III kwartale 2013 r. (według danych otrzymanych od banków)

WARTOŚĆ TRANSAKcji KARTOWYCH (zł)	2013 Q2	ZMIANA	ZMIANA%	2013 Q3
Karty debetowe	97.893.511.449	+ 5,4 mld	↗+ 5,5%	103.294.136.611
Udział w ogólnej liczbie	90,7%		↘	90,9%
Karty kredytowe	8.722.158.163	+ 493 mln	↗+ 5,6%	9.214.760.579
Udział w ogólnej liczbie	8,1%		↗	8,1%
Karty obciążeniowe	1.251.023.468	+ 93,5 mln	↘ - 7,5%	1.157.491.432
Udział w ogólnej liczbie	1,2%		→	1,0%
Transakcje bezgotówkowe	32.726.521.378	+ 1,9 mld	↗+ 5,9%	34.663.985.545
Udział w ogólnej liczbie	30,3%		↗	30,5%
Transakcje gotówkowe	75.140.171.701	+ 3,9 mld	↗+ 5,1%	79.002.403.077
Udział w ogólnej liczbie	69,7%		↘	69,5%
OGÓŁEM:	107.866.693.080	+ 5,8 mld	↗+ 5,4%	113.666.388.621
Średnia wartość pojedynczej transakcji kartowej (zł)	193		↗	196

Załącznik 4

Tabela 4. Transakcje kartowe bezgotówkowe oraz gotówkowe w II oraz III kwartale 2013 r. (według danych otrzymanych od banków)

	2013 Q2	ZMIANA	ZMIANA%	2013 Q3
TR. KARTOWE BEZGOTÓWKOWE				
Liczba transakcji	357.365.236	+ 19,6 mln	↗+ 5,5%	376.958.516
Udział w ogólnej liczbie transakcji kartowych	63,9%		↗	64,9%
Wartość transakcji	32.726.521.378	+ 1,9 mld	↗+ 5,9%	34.663.985.545
Udział w ogólnej liczbie transakcji kartowych	30,3%		↗	30,5%
Średnia liczba transakcji przypadająca na jedną kartę	10,39		↗	10,80
Średnia wartość pojedynczej transakcji (zł)	91,6		↗	91,96
TR. KARTOWE GOTÓWKOWE				
Liczba transakcji	201.983.957	+1,7 mln	↗+ 0,8%	203.678.425
Udział w ogólnej liczbie transakcji kartowych	36,1%		↘	35,1%
Wartość transakcji	75.140.171.701	+ 3,9 mld	↗+ 5,1%	79.002.403.077
Udział w ogólnej liczbie transakcji kartowych	69,7%		↘	69,5%
Średnia liczba transakcji przypadająca na jedną kartę	5,87		↘	5,84
Średnia wartość pojedynczej transakcji (zł)	372,0		↗	388,0

Załącznik 5

Tabela 5. Bankomaty (według danych od operatorów bankomatów) oraz usługa CASH BACK w II oraz III kwartale 2013 r.

	2013 Q2	ZMIANA	ZMIANA%	2013 Q3
BANKOMATY				
Liczba bankomatów	18.759	+ 36	↗+ 0,2%	18.795
Liczba transakcji	198.985.229	+ 0,9 mln	↗+ 0,5%	199.885.258
Wartość transakcji (zł)	74.373.214.713	+ 4,0 mld	↗+ 5,3%	78.329.732.288
Średnia wartość pojedynczej transakcji (zł)	374,0		↘	365,0
Średnia dzienna liczba transakcji przypadająca na pojedynczy bankomat	116,6		↗	124,0
CASH BACK				
Liczba punktów*	30 tys.		→	30 tys.
Liczba transakcji	837.295	+ 25,9 tys.	↗+ 3,1 %	863.221
Wartość transakcji (zł)	97.285.839	+ 2,1 mln	↗+ 2,2%	99.377.810
Średnia wartość pojedynczej transakcji (zł)	116,2		↘	115,1

Załącznik 6

Tabela 6. Podmioty i urządzenia akceptujące elektroniczne instrumenty płatnicze w II oraz III kwartale 2013 r.

	2013 Q2	ZMIANA	ZMIANA%	2013 Q3
Akceptacja elektronicznych instrumentów płatniczych				
Liczba akceptantów	133.181	+ 2.966	↗+ 2,2%	136.147
Liczba punktów handlowo-usługowych	250.518	+ 2.837	↗+ 1,1%	253.355
Liczba urządzeń akceptujących elektroniczne instr. płatnicze	311.820	- 1.278	↘ - 0,4%	310.542
Liczba transakcji	353.311.118	+ 11,9 mln	↗+ 3,4%	365.219.173
Wartość transakcji (zł)	30.540.952.890	+ 3,0 mld	↗+ 9,9%	33.578.633.978
Średnia wartość pojedynczej transakcji (zł)	86,4		↗	91,9
Średnia dzienna liczba transakcji przypadająca na pojedyncze urządzenie akceptujące elektroniczne instrumenty płatnicze	12,5		↗	12,8

Załącznik 7

Tabela 7. Terminale POS w II oraz III kwartale 2013 r.

	2013 Q2	ZMIANA	ZMIANA%	2013 Q3
TERMINALE POS				
Liczba urządzeń	311.811	- 1.275	↘ - 0,4%	310.536
Liczba transakcji	351.308.885	+ 13,2 mln	↗ + 3,8%	364.528.485
Wartość transakcji (zł)	30.076.456.317	+ 3,1 mld	↗ + 10,2%	33.131.805.604
Średnia wartość pojedynczej transakcji (zł)	85,6		↗	90,9
Średnia dzienna liczba transakcji przypadająca na terminal	12,4		↗	12,8
Liczba punktów handlowo-usługowych wyposażonych w terminale	243.364	+ 2.753	↗ + 1,1%	246.117

Spis wykresów

Wykres 1. Liczba kart płatniczych (w mln szt.) w Polsce na koniec kolejnych kwartałów od I kwartału 2011 r.....	3
Wykres 2. Struktura wydanych kart według poszczególnych systemów kartowych - stan na koniec I oraz II kwartału 2013 r.....	4
Wykres 3. Struktura wydanych kart w podziale na karty debetowe, kredytowe i obciążeniowe - stan na koniec I oraz II kwartału 2013 r.....	5
Wykres 4. Liczba kart debetowych na koniec kolejnych kwartałów od I kwartału 2011 r.....	6
Wykres 5. Liczba kart kredytowych na koniec kolejnych kwartałów od I kwartału 2011 r.....	6
Wykres 6. Wskaźniki udziału kredytów zagrożonych w kredytach na kartach kredytowych, kredytach konsumpcyjnych i kredytach mieszkaniowych w kolejnych miesiącach od stycznia 2012 r.....	7
Wykres 7. Liczba kart obciążeniowych na koniec kolejnych kwartałów od I kwartału 2011 r.....	8
Wykres 8. Struktura kart w podziale według technologii zapisu danych w I oraz II kwartale 2013 r.....	9
Wykres 9. Liczba kart z paskiem magnetycznym i z mikroprocesorem na koniec kolejnych kwartałów od I kwartału 2011 r.....	10
Wykres 10. Liczba kart tylko z paskiem magnetycznym na koniec kolejnych kwartałów od I kwartału 2011 r.....	10
Wykres 11. Liczba wyemitowanych kart zbliżeniowych oraz udział kart zbliżeniowych w liczbie wszystkich kart płatniczych na koniec kolejnych kwartałów od I kwartału 2011 r. (wg danych szacunkowych NBP)	12
Wykres 12. Liczba terminali POS przystosowanych do akceptacji kart zbliżeniowych na koniec kolejnych kwartałów od I kwartału 2011 r. (wg danych szacunkowych NBP)	12
Wykres 13. Liczba transakcji kartami w kolejnych kwartałach od I kwartału 2011 r.....	14
Wykres 14. Struktura liczby przeprowadzonych transakcji przy użyciu kart w I oraz II kwartale 2013 r.....	15
Wykres 15. Udział transakcji bezgotówkowych i gotówkowych w ogólnej liczbie transakcji przeprowadzonych przy użyciu kart płatniczych w II kwartale 2012 oraz 2013 roku.....	15
Wykres 16. Wartość (w mld zł) transakcji kartami w kolejnych kwartałach od I kwartału 2011 r.....	16
Wykres 17. Udział transakcji bezgotówkowych i gotówkowych w ogólnej wartości transakcji przeprowadzonych przy użyciu kart płatniczych w I oraz II kwartale 2013 roku.	16
Wykres 18. Liczba transakcji bezgotówkowych w kolejnych kwartałach od I kwartału 2011 r.	17
Wykres 19. Wartość transakcji bezgotówkowych w kolejnych kwartałach od I kwartału 2011 r.	18
Wykres 20. Średnia liczba transakcji bezgotówkowych realizowanych pojedynczą kartą płatniczą w kolejnych kwartałach od I kwartału 2004 r.....	18

Wykres 21. Liczba operacji bezgotówkowych rozliczanych przez agentów rozliczeniowych w kolejnych kwartałach od I kwartału 2011 r.	19
Wykres 22. Wartość operacji bezgotówkowych rozliczanych przez agentów rozliczeniowych w kolejnych kwartałach od I kwartału 2011 r.	20
Wykres 23. Średnia wartość pojedynczej transakcji bezgotówkowej rejestrowanej przez agentów rozliczeniowych w kolejnych kwartałach od IV kwartału 2003 r.	20
Wykres 24. Liczba bankomatów w kolejnych kwartałach od I kwartału 2011 r.	22
Wykres 25. Liczba transakcji przeprowadzanych w bankomatach w kolejnych kwartałach od I kwartału 2011 r. (dane od operatorów bankomatów)	22
Wykres 26. Wartość transakcji w bankomatach w kolejnych kwartałach od I kwartału 2011 r. (dane od operatorów bankomatów).....	23
Wykres 27. Średnia wartość transakcji w bankomatach w kolejnych kwartałach od IV kwartału 2004 r. (dane od operatorów bankomatów)	23
Wykres 28. Liczba akceptantów (w tys. szt.) na koniec kolejnych kwartałów od I kwartału 2011 r.	24
Wykres 29. Liczba punktów handlowo-usługowych akceptujących płatności kartowe na koniec kolejnych kwartałów od I kwartału 2011 r.	25
Wykres 30. Liczba terminali POS na koniec kolejnych kwartałów od I kwartału 2011 r.	25
Wykres 31. Liczba operacji cash back w kolejnych kwartałach od I kwartału 2011 r.	26
Wykres 32. Wartość operacji <i>cash back</i> w kolejnych kwartałach od I kwartału 2011 r.	27

---

www.nbp.pl

